

ler sig endog saa stærkt imod Mølletvang, at det blev Greven paalagt at lade Resolutionen thinglase ved Retten, for at Mølletvungen ikke nogenstunde skulde kunne gjøres gjældende. Dette har ladet mig formode, at den samme Regel om Mølletvang maatte ogsaa andetsteds være gjældende.

Orsted: Jeg tvivler om, at der er Districter, hvor der er en egentlig Møletvang; derimod veed jeg, at der er Kjøbstæder, hvor een Mølle har det Privilegium, at ingen anden Mølle maa opføres i samme. Det er dog ikke Mølletvang, thi der er ingen Forpligtelse til at søge denne Mølle; Indvaanerne kunne søge Møller udenfor Byen; det er altsaa ikke egentlig Mølletvang. Det forekommer mig, at det forholder sig, som en æret Taler har ytret, at der paa Læsø findes Møllefrihed Sted. Det var godt, om man vidste det, for at Loven kunde blive affattet i mere almindelige Udtryk. Det er synderligt, at Paragraphen angaaer baade de Districter, hvor Møllefrihed eller Møletvang skal finde Sted; thi, da Loven for de første 15 Aar ikke synderligt forandrer det hidtil Bestaaende, vilde det identivis være rigtigt, om man havde udtrykt det saaledes, at paa de Steder, hvor de almindelige Regler for Kjøbstæds eller Landmøller ikke gjælde, skulde det blive som hidtil.

Ordføreren: Det er ganske vist, at der er Steder her i Landet, hvor egentlig Møletvang findes Sted. Jeg skal saaledes tillade mig at nævne eet Exempel. Kongen folgte engang en temmelig betydelig Mølle, og sagde i Skjødet, at den Mølle skulde have den Ret, som omtales i det og det allerhøieste Brev af 1646, og i dette Brev staaer, at Borgere og Beboere i den og den By skulle lade male alt Korn, som de til deres eget Brug fornødent have udi den og den Mølle og intet andet Sted, og, saafremt de herimod gjøre, stande til Rette og straffes, som vedbør. Det er, troer jeg, givet temmelig verbotenus, og jeg seer ikke rettere, end at det er egentlig Møletvang, der findes Sted. Det er mig ogsaa bekendt, at saadan Møletvang har fundet Sted ved andre Kjøbstæder, og det er meget tvivlsomt, om det er almindeligt ophævet. Jeg troer, at det findes Sted ved 2 eller 3 Kjøb-

stæder i Jylland og maaskee tildeels paa Derne; jeg veed heller ikke, hvorvidt der ikke ogsaa i det sydlige Jylland er Steder, hvor der er noget lignende. I ethvert Tilfælde er der Steder, hvor det findes Sted, og det forekommer mig saaledes, at Paragraphen er temmelig vel begrundet. Hvorledes Forholdene ere paa Læsø, veed jeg ikke, men det skal nærmere blive undersøgt.

Unsgaard: Jeg vil blot gjøre opmærksom paa, at der paa Møen er det særegne Forhold, at visse Gaarde have Lov til at have Møller, og at der, naar de flyttes fra den ene Gaard til den anden, skal have Besvilling dertil.

Orsted: Ja, hvad det angaaer, da er det Noget, jeg ogsaa har tænkt paa; men jeg troer ikke, at Bestemmelser ere nødvendige med Hensyn til de særegne Forhold paa Møen, thi det er blot Gaarde, hvorved der er Møller til Huusholdningsbrug, som fremdeles kunne vedblive at beholde dem som hidtil. Dette Forhold kan altsaa meget godt komme ind under hvad § 2 indeholder.

Unsgaard: Men naar Alle fik Lov til at male til Huusholdningsbrug, maatte jo den særegne Rettighed for de enkelte Gaarde derved falde bort.

Orsted: Ja, saa fik jo de Andre den samme Rettighed, men de beholde den dog.

Da Ingen ellers begjerede Ordet, gik man over til Afstemning, hvorved:

Udkastets § 15:

Denne Lov er ikke gjældende for Bornholm eller for de Districter, hvor Møletvang findes Sted, og har Vedkommende, som maatte formene at være i Besiddelse af Eneret til Maling i et District, inden 1 Aar fra nærværende Lovs Dato og under Rettighedens Fortabelse at gjøre Anmeldelse derom til Indenrigsministeriet, som derefter har at foranstalte det efter Omstændighederne videre Fornødne til, at Møletvungen kan blive ophævet. vedtoges eenstemmig med 34 Stemmer.

Derpaa sattes Sagens Dvergang til tredie Behandling under Afstemning og vedtoges med 33 Stemmer mod 4.